

Predikan Andra söndagen i påsktiden 2026-04-12

Den Gode herdens kyrka klockan 14, Högmässa med mottagande av nya kyrkofullmäktige och kyrkorådet.

Psalmer: 646 (mottagandet), 517, 251, 204 och 743

Evangelietext: Johannes 20:24-31

De flesta av oss har väl favorituttryck, alltså saker som vi ofta säger, ibland litet för ofta kanske. Någon vi känner säger kontext, t ex vi måste titta på kontexten, alltså sammanhanget. Någon annan säger ofta parameter, t ex vi måste ha koll på alla parametrar. Och hur ofta hör vi inte uppmaningen om transparens och öppenhet. Särskilt hos institutioner och medmänniskor!

Andra frekvent använda ord är konkret, verktygslåda, oerhört, marknaden, polarisering, precis, absolut (särskilt i Stockholm). Barn älskar förstärkningsordet jätte, och visst blir det litet kul när de säger jätteliten.

Sedan finns det också svordomar – och dem är det inte alltid så lätt att hantera. Vissa svordomar är dessutom egentligen inte svordomar utan starka uttryck med litet tråkiga undertoner eller med ord som inte är riktigt rumsrena. Ibland är sådana uttryck och svordomar motsägelsefulla, som jätteliten och Herre djävlar.

Alla som arbetar med barn, eller har barn eller barnbarn upptäcker hur fort språket förändras just när det gäller uttryck. Ett uttryck som kanske inte hörs så ofta nu som förr är det pregnanta Herre Gud, och det kan användas i de flesta sammanhang, både när något är underbart och när något är på väg att gå på tok. Orden Herre Gud, fungerade som ett utrop som satte punkt, men kunde också vara inledningsorden till en dömande och förminskande mening i en

konfliktsituation. Det amerikanska uttrycket O my God, tycks däremot vara på frammarsch.

I den berättelse som vi nyss hörde återfinns faktiskt just den replik som förvanskats till uttrycket Herre Gud som alltså med olika betydelser förekommer i vårt vardagsliv. Det är Tomas som med några ord formulerar sin tro, sin djupaste övertygelse, öga mot öga med Jesus. Han säger Min Herre och min Gud. Och detta är en av de tidigaste så kallade kortbekännelserna i kyrkans historia, och faktiskt den som är sammansatt av de två heligaste stororden på den tiden, alltså den judiskt-kristna, hellenistiska tiden, nämligen Herre och Gud, på hebreiska Yahwe Elohim, och på grekiska Kyrios Theos.

Bekännelsen Min herre och min Gud säger Tomas i ett alldeles speciellt sammanhang, i en absolut vändpunkt.

Så här är kontexten enligt evangelisten Johannes 20:e kapitel:

På Påskdagens morgon mötte några av kvinnorna och männen som hade känt Jesus honom som uppstånden. På något sätt var han ännu inte helt, som det heter förhärligad, så de kände inte igen honom, och de fick inte röra honom. Men samma eller nästa söndag gick det bra och Jesus andades på dem, alltså heliggjorde dem, med andandets sakrament – och kyrkan föddes.

Veckan därefter kommer Jesus ännu en gång till vännerna, som ju nu hade börjat samlas på söndagarna för att fira uppståndelsen. Och denna gång är Tomas med – han som inte var med veckan innan, och som inte hade trott på vad de andra hade sagt om sitt möte med Jesus. Men nu när han får sticka sitt finger i Jesu sår på sidan av kroppen, såret öppnat upp av lansen, och känna på spikhålen i händerna, så tror han, och det är då han säger: Min herre och min Gud.

Något har alltså hänt på bara några dagar – den Jesus som direkt efter uppståndelsen inte fick beröras, får man nu till och med sticka fingret i, för att känna att Jesus konkret är tillbaka i livet, lika verklig som då när han levde med vännerna före sitt lidande, sin död och uppståndelse.

Eller som ett barn sade häromdagen på Påskmarknaden: Jesus är jättehär.

Tomas som i Bibeln kallas tvillingen och som paradoxalt nog för eftervärlden har blivit känd som Tomas tvivlaren, är alltså den första enskilda människa som konkret känner att den Jesus han hade lärt känna under tre år, var densamma som den nu uppståndne. Och Tomas blir därmed en bild för kyrkan på ett väldigt intressant sätt.

För så är tänker jag. Jesus säger att Tomas tror för att han har sett – och att det är betydligt svårare att tro för alla de människor som inte har sett. Dessa människor är enligt Jesus de riktigt saliga, frälsta, lyckliga.

Och därmed blir Tomas en bild för kyrkan, som ett stöd för människor som inte har sett Jesus, men som längtar efter att tro.

Människor som just därför i kyrkan som är Guds sakrament på jorden, ska omslutas, tilltalas av och tas i anspråk av Guds kärlek, tröst och krav.

För kyrkan, alltså vi, är nu fortsättningen på uppväckt Kristus, som fått Guds ande, och därför fått nya livsparametrar genom att vi nu är rättfärdiggjorda, heliggjorda och levandegjorda. Och inget går upp mot när vi är i ett sammanhang som känner, tänker och säger som bekännaren Tomas:

Min herre och min Gud